

ako bodele videli nemčurske zanjke! Mi se zdaj vojskujemo za pravično, pošteno reč, vojskujemo se za sv. katoliško vero, za svoj jezik in za svojo zemljo. Sv. apostol Jakob pravi: »Kdor bi lahko kaj dobrega storil, pa ne stori, tistemu šteje se v greh«.

Cerkvene zadeve.

Mihael Rakoše, župnik na Bučah.

Prežalosten je bil 13. dan meseca novembra 1891 za Bučko župnijo. Zvonov mili glas naznanjal je celi fari, da se je nekdo preselil iz te solzne doline in črno, raz stolp cerkve sv. Petra vihrajoče bandero pričalo je mimogredočemu potniku, da je nemila smrt pobrala človeka, ki si je moral zaslug za cerkev pridobiti. Žalostna novica je »la od ust do ust v župniji, kakor zunaj nje, češ, »umrli so«, toda kdo? — Velečastiti g. župnik, Mihael Rakoše, so zjutraj ob 8. zatisnili svoje bistro in žarne oči, so izdahnili svojo bogaboječo dušo.

Ta novica, če tudi ni bila nepričakovana, pretresla je vendar vsakega. Vsakdo, ki je poznal ljubeznivega gospoda župnika, se je milo razjokal o tužni vesti, in nehoté usle so mu besede: »škoda za dobrega gospoda«. Ko smo truplo rajnega gospoda na mrtvaski oder položili, prihajali so dobri farani v velikem številu še enkrat svojega ljubljene dušnega pastirja gledat, njihovo od hude bolezní izdelano in spremenjeno truplo škropit in za njihovo dušo moliti.

Dne 15. novembra, v nedeljo popoldne ob 3. uri bil je napovedan pogreb. Velika množica ljudi iz domače, kakor tudi iz sosednih far, več gg. učiteljev in druge gospode in 17 duhovnikov s preč. g. dekanom iz Kozjega zbralo se je bilo pred farovžem, da bi blagemu pokojniku zadnjo čast izkazali. Ko so se navadne mrtvaške molitve pred farovžem opravile, vzdignilo je šest častitljivih možev-farmanov krsto s telesnimi ostanke in sprevod se je začel pomikati proti cerkvi.

V cerkev prišli so postavili so krsto vstric prižnice sredi cerkvi. Kar trlo se je, toliko ljudi je prišlo v cerkev poslušat govor, ki se bo rajnemu gospodu na čast govoril. Ko smo mrtvaške večernice odpeli, stopijo na prižnico stari in dober prijatelj rajnega gospoda, namreč vč. gospod Martin Kragl, mnogozaslужni župnik Poljske fare. Slovo bi naj govorili blagemu g. Mihaelu, svojemu zvestemu prijatelju, toda kako, ker so jim obilne solze njihove oči zalivale. Vendar kljub veliki žalosti, rešili so svojo nalogo valedobro. Opisali so nam na kratko tek življenja rajnega gospoda, njihovo delovanje na raznih mestih, kamor jih je bil Bog odločil v dušno pastirstvo, njihove lepe lastnosti in čednosti in slednjič priporočali so njihovo dušo, ako še kake pomoči potrebuje, našim molitvam. Govorili so tako ganljivo, da ni bilo očesa, ki bi se ne bilo obilno rosilo za rajnim gospodom. Da, na ves glas je pridno ljudstvo za svojim dobrim dušnim pastirjem jokalo! Blagor ti ljudstvo, ki spoštuje svoje duhovnike in si prepričano o njihovem vzvišenem poklicu in stanu!

Ko smo po pridigi se za duše rajnega gospoda rajne rodbine in rajnih farmanov nekaj očenašev izmolili, ko smo pri kratki srce prešinjajoči »libera« izpeli, uvrstila se je zopet procesija, telesne ostanke rajnega so vzdignili, in so jih nesli k počitku na pokopališče. Preč. g. dekan Bosina so jamo blagoslovili, v katero se je krsta položila. Še enkrat smo »requiem aeternam« v slovesnem petji rajnemu želeli, gg. pevci so tužno na-

grobnico zapeli — in konec je bil žalostni slovesnosti. Žalostnim srcem podali smo se vsak na svoj dom želeč iskreno: »Bog daj rajnemu gospodu uživati večni mir in gledati večno luč!« (Konec prih.)

Usmiljeni bratje v Gradei.

V bolnišnici »usmiljenih bratov« v Gradei se je v preteklem letu zdravilo 2040 bolnikov vkup 45.901 dni. Izmed teh 2040 bolnikov bilo je ostalo od prejšnjega leta 130 in 1910 se jih je na novo vsprejelo. Bolnišnico se zapustilo 1325 ozdravljenih bolnikov, 406 zboljanih in 43 neozdravljenih. Umrlo jih je 140 in s koncem leta jih je še v postrežbi ostalo 126 bzirom na domovino je bilo iz Štajarskega 1357, iz Ogerskega 103, iz Koroskega 102, iz Kranjskega 71, iz zgornje in spodnje Avstrije 65, iz Češkega 48, iz Italije 30, iz Moravskega 24, iz Tirolskega 22, iz Hrvaškega 21, iz Primorja 13, iz avstrijske Šlezije 11, iz Bavarskega 7, iz Švice in Wirtemberskega po 5, iz Solnograškega, Saksonskega in iz pruske Šlezije po 4, iz Banata, Bosne, Galicije, Hesije, Prusije in iz Vorarlberskega po 2, iz Badenskega in Slavonije po 1, Oziroma vere, bilo je 1010 katoličanov, 1 pravoslaven in 2 nepravoslavna, 23 protestantov in 2 žida. Razum tega izdrlo se je v teku leta 10.586 zob; rane obvezat in za zdravniški svet vprašat, prišlo je okoli 12.500 oseb. V okrevalnici zuna, mesta v Algersdorfu se je postreglo 367 bolnikov z 8184 dnevi. Želimo toraj redu usmiljenih bratov, kateri že od leta 1615 v naši deželi tako velikodušno deluje, prav mnogo dobrotnikov za napredovanje njegovih blagih namenov. Redovniki in ubogi bolniki vsprejmejo dar pač hvaležno in vedno bodo za blagor in blagostanje dobrotnikov Vsegamogočnega prosili.

Šolarjem je prepovedano biti v krčmi na plesu in javnih veseljih. Po § 25 šolskega in naučnega reda dne 20. avgusta 1870 stv. 7648 imajo učitelji dolžnost nadzorovati vedenje otrok tudi zunaj šole. Večina okrajnih glavarstev je na podlagi tega paragrafa s posebnim ukazom, ki se je navadno naznanil tudi župnijskim uradom s prošnjo za podpiranje v ti zadevi, naročila šolskim vodjem: naznaniti okrajnemu šolskemu svetu, kateri šolarji, ali že sami, ali v družbi odraslih, tudi starišev, so se udeležili plesa in drugih veselje v javnih gostilnah; naznaniti je vsikdar tudi gostilničar in oni, ki je urejeval dotično zabavo. Kjer enak ukaz še ni nãzanjen, doseglja bi ga lahko od okrajnega glavarstva ali učiteljska okrajna ali duhovniška dekanjska konferenca.

F. S. S.

Gospodarske stvari.

Kaj nas uči narava.

(Dalje.)

V kadem drugem slučaju zopet vidiš, da na drevesu, katero ti slabo rodi, vse veje križem rastejo. Ob enem tudi zapaziš, da ti je drevje pregosto nasajeno, da veje enega drevesa v one drugzega segajo. Ako naprej opazujš, vidiš, da drevo samo na kviško raste ali pa posebno, ako je na bregu, vse veje proti oni strani molé, kjer imajo dovolj svetlobe, solca in pa zraka. Ob enem tudi opaziš, da je največ najlepšega ploda samo na oni strani, kamor prihaja solnce. To ti je vendar dovolj jasen govor. Vsako drevo potrebuje za se svetlobe, da se zamore povoljno razvijati in roditi. V gozdu, kjer hočemo lepa ravna delda dobiti, tam sadimo na gosto. Primerjajmo na primer drevo stoječe na prostem in v gostem gozdu. V prvem slučaju je jako košato,

deblo se v primeroma mali višini razcepi v močne veje, vsled česar je deblo veliko manj vredno. Nasproti pa v gostem gozdu stoječe drevo bolj na kvišku raste, stranske, posebno dolnje veje so kaj slabe in se primerno k obsenčavanju vsajujejo. Seme se dobi tudi samo na gornjih vejah. Še veliko taci slučajev bi mogli navesti, toda naj bode že to dovolj. Poslušajmo toraj govor narave in ne sadimo preveč tesno. Jabelka, hruške, češnje, potrebujejo za se najmanj po 64—100 kvadratnih metrov zemlje. Sadimo jih toraj po 10 ali najmanj spored okolnosti po 8 metrov narazen. Ako jih bolj gosto sadimo, bomo sicer s časom imeli več dreves, toda manj dohodka. Ker pa hočemo, dokler se jabelčno, češnjevo ali hruševo drevo popolnoma razvije in celi prostor potrebuje, tudi prostor vmes izkoristiti, vprašajmo naravo, kaj naj vmes sadimo. Ako nečemo poljske rastline vmes saditi ali sejati, opazujmo slivo, ali breskev, itd. katere se hitro razvijejo, hitro počno roditi in dokler jabelka dorastejo, počno že starati. Posadimo toraj raje na mesto, da bi prve pregosto sadili, med vsaki dve jabelki po eno slivo itd. Tu bo precej kaj videti in v primerno kratkem času tudi kaj obirati.

Ako nam pa drevo pové, da ne more preveč roditi, ker so mu veje pregoste, ker samo od ene strani in tu samo na zunanjih delih svetlobo dobiva, pomagajmo mu! Vzemimo sekuro, skarje in nož. Vse manj vredne okolo njega stoječe rastline, katere ga na rasti in plodovitosti ovirajo, posekajmo brez usmiljenja. Potem mu zlezimo v krono in prvo vejo, katere med seboj teknujejo, oziroma se borijo za obstanek, katere se med seboj križajo in gulijo ter vsled tega težko zaceljive rane, izrežimo. Potem pogledajmo še, katere pregosto stojé in si med seboj pristop svetlobe ovirajo, tudi te gladko izrežimo. Kako pa rezati? Vprašajmo tudi to naravo! Večkrat imamo priliko videti drevje, kateremu so bile veje tako odrezane, da so ostali še dolgi strelji. Tu vidimo, da se taka rana nikdar ne zaceli, temu da počne tak strelj, ako slučajno ne počne na njem nove mladike odganjati, salmiti, razpokavati, trohneti in gnjiti. Gnjljoba gre potem naprej celo v deblo in večkrat celo drevo suho postane, samo vsled nedovoljne skrbnosti pri odrezavanju vej. Narava nas toraj uči, da moramo veje tikoma debela odrezavati, kjer se rane potem lahko zacelijo. Ako smo vejo neskrbno odžagali, bodi-si tudi tikoma debela in ako se je začesnila, nastane tudi rana, katera se težko celi. Kadar torej vejo odrezujemo, zažagajmo jo najprej od zdalej in potem počnimo še le na zgornji strani. Tako se ne bode nikdar začesnila. Ravno tako vidimo, da se tudi ravno gladke rane lahko celijo. Ne bojmo se toraj truda ter vsako rano še lepo obrežimo. Če pa pustimo rano golo, posuši se tudi na površji, počne pokati in gnjiti. Zamaži jo toraj čez en dan, ko se je nekolikoliko osušila, z ilovico, kateri pri mešamo kravjeka in pa da bolje vkup drži, nekoliko plev ali pa rezance ali s katranom, kateremu pri mešamo pepela. Pprašajmo potem drugo jesen drevo, s katerim smo tako ravnali, kako mu je, in odgovorilo nam bode v svojem veselju z največjo radodarnostjo.

(Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 16. maja v Arveži, v Šent-Ilji v slov. goricah, na Pilstanji, na Ponikvi, na Bizelskem in v Vojniku. Dne 18. maja na Črni Gori nižje Ptuja in v Inenem (za svinje.)

Dopisi.

Od Sv. Martina na Paki. (Spomin.) Dne 2. maja smo izročili materi zemlji pozemeljske ostanke

blagega mladenca, marljivega šestošolca na Celjski gimnaziji, Janeza Mihelec. V cvetu življenja, še ne 20 let starega je po dolgotrajni plučni bolezni nemila smrt pokosila na veliko žalost dobrih starišev in vseh njegovih znancev. S svojim ljubeznivim in mirnim vedenjem se je vsakateremu prikupil. Ves čas njegove dolgotrajne bolezni smo se lahko prepričali, da bije v njegovih mladih prsih verno in pobožno srce. Posebno lepo se je to pokazalo pred njegovo smrtjo. Več dni že poprej si je izvolil v sredo po beli nedelji, za sprejem sv. zakramentov, ne vedoč, da mu je nekončana previdnost božja po tem milosti polnem dnevu le še tri dni odločila za zemeljsko življenje. O kako ginljivo je bilo videti blagega mladenca, to zalo pa ovenelo spomladansko cvetko, s koliko pobožnostjo je prejel sv. zakramente za umirajoče. Akoravno je srčno želel nadaljevati s tovariši svoje študije, vendar je bil popolnoma vdan v božjo voljo in je mirno, vedno v zavednosti pričakoval svoje zadnje ure, katera je odbila dne 30. aprila ob 6. uri zjutraj. Pet njegovih mladih tovarišev pripeljalo se je z dovoljenjem slavne gimnazijalne direkcije iz Celja k žalostnemu pogrebu, in so darovali krasen mrtvaški venec za njegov grob. Tudi tukajšnje vrlo učitelstvo s šolsko mladino in mnogobrojno število pobožnega ljudstva spremljalo je blagega Janeza k večnemu počitku. Vsem dragim prijateljem in znancem, posebno pa njegovim mladim šolskim tovarišem bodi srčno priporočan v pobožno molitev. Naj počiva v miru! Bližeeči križ na grobu pa naj nam govori: »Da vidm'o v raji se nad zvezdami!«

Iz Trbovelj. (Novice.) Ustrelil se je v Trbovljah rudniški paznik Anton Gantnar. Nesrečnež pa se je slabo zadel ter v velikih bolečinah zdihuje v rudniški bolnišnici. Nekdo ga je zatožil pri ravnatelju Tepotcu in vsled tega je bil prestavljen iz Terezije na prvo številko. Za take tožbe ali denunciacije ima v zadnjem času g. ravnatelj zelo poslušno uho in marsikateri delavec je že vsled njih zgubil svoj kruh. — Novo šolo stavijo v Trbovljah na »Vodi« za otroke rudniških delavcev. Dosedanja šola bila je sestrazredna; toda v vsakem razredu nad 100 otrok. Ker pa je navedena pri rudniških delavcih na zelo nizki stopinji, sklenil je deželni šolski svet v šoli na Vodi ločiti dečke in dekleta. Temu sklepu deželnega šolskega sveta so se židovski posestniki Trboveljskih rudnikov dve leti ustavljali. Ob času strajka meseca prosinca t. l. so sicer ravno isti oderuški velikaši kaj mlo delavcem na srce govorili v svojih razglasih »rudokopom«. Posebno pa se naglašali, kako »vestno« da skrbijo za npravno-versko vzgojo delavskih otrok. Ko pa je bilo treba v dejanju pokazati, kar so z lepimi besedami trdili, tedaj pa so se na vso moč branili. Slednjič pa so jih vendar primorali. V novem poslopju bode štirirazredna deška in štirirazredna dekliška šola. Zdaj se vzdiguje zid že nad dva metra od zemlje, dasiravno je slabo, za stavbo neugodno, deževno vreme. Pa kaj hasni še tako krasno poslopje, ako pa ni vzgajališče na narodno-verski podlagi, ampak prisilna delavnica, kjer se ubija slovenski deci nemščina že v prvem razredu, pa brez blagodejne verske toplote.

Od Sv. Urbana pri Ptuju. (Orglarstvo.) Spet imamo nam vsem toliko zaželeni spomladni čas, veseli maj. Vse se spet veseli in radostno prepeva. Radi hodimo na gričke, da gledamo lepo božje stvarjenje. Najlepsi pa je sedaj že zeleni in s priljubljeno vinski trto obrasten hriček Sv. Urbana, s katerega se najdalje po prijaznih hribih in dolinah človeško oko radostno ozira in se raduje tudi njega srce. Velikokrat so se že razni stani v tem času na tem prijaznem hričku zbrali ter se združeno pogovarjali o svojih zadevah. Za letošnji maj pa nameravajo tudi orglarji in drugi cerkveni slu-